

Government of the Netherlands

UABIO

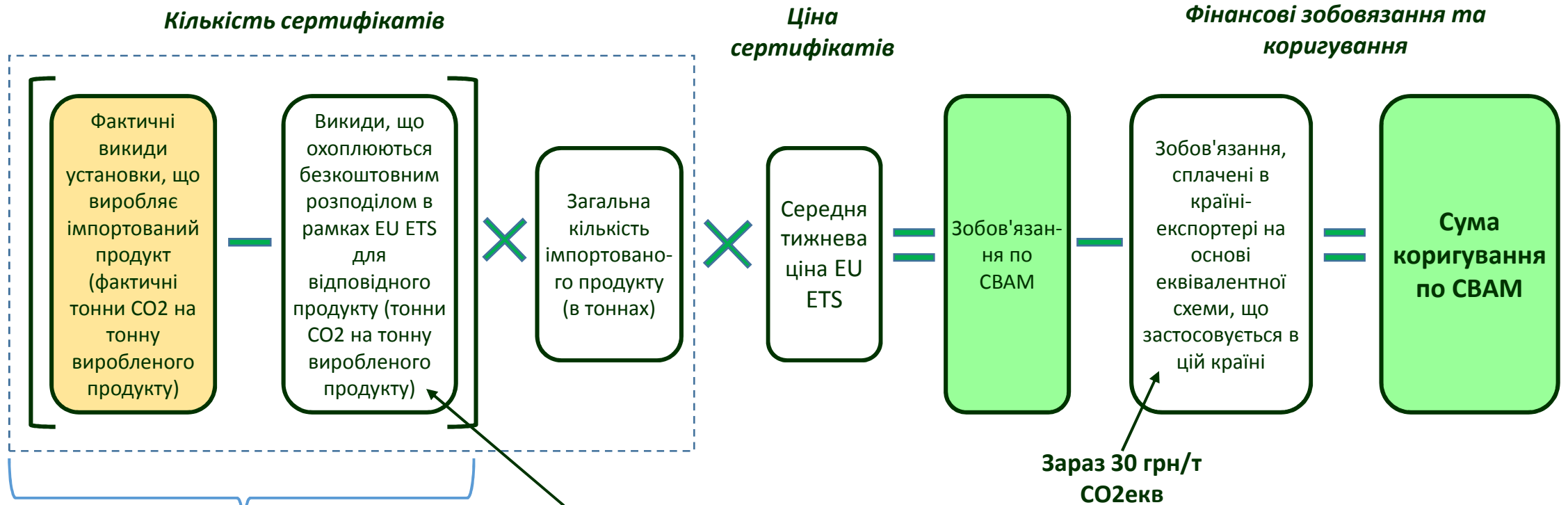
Тренінг з питань скорочення викидів парникових газів

Вплив механізму СВМ на сектори економіки України та основні принципи оцінки обсягів викидів

**Володимир Крамар, к.т.н.,
ГО «Агентство з відновлюваної енергетики»**

Розрахунок суми коригування по СВАМ

Або:

$$\text{Вик}_{\text{кор}} = \text{Вик}_{\text{факт}} \cdot \left(1 - \frac{F}{100}\right)$$

Де: Вик_{кор} - викиди скориговані; Вик_{факт} - викиди фактичні; *F* – частка викидів, охоплених безкоштовним розподілом в рамках EU ETS для відповідного продукту, %

Залежно від виду товару

In the first phase:

CEMENT

IRON & STEEL

ALUMINIUM

FERTILISER

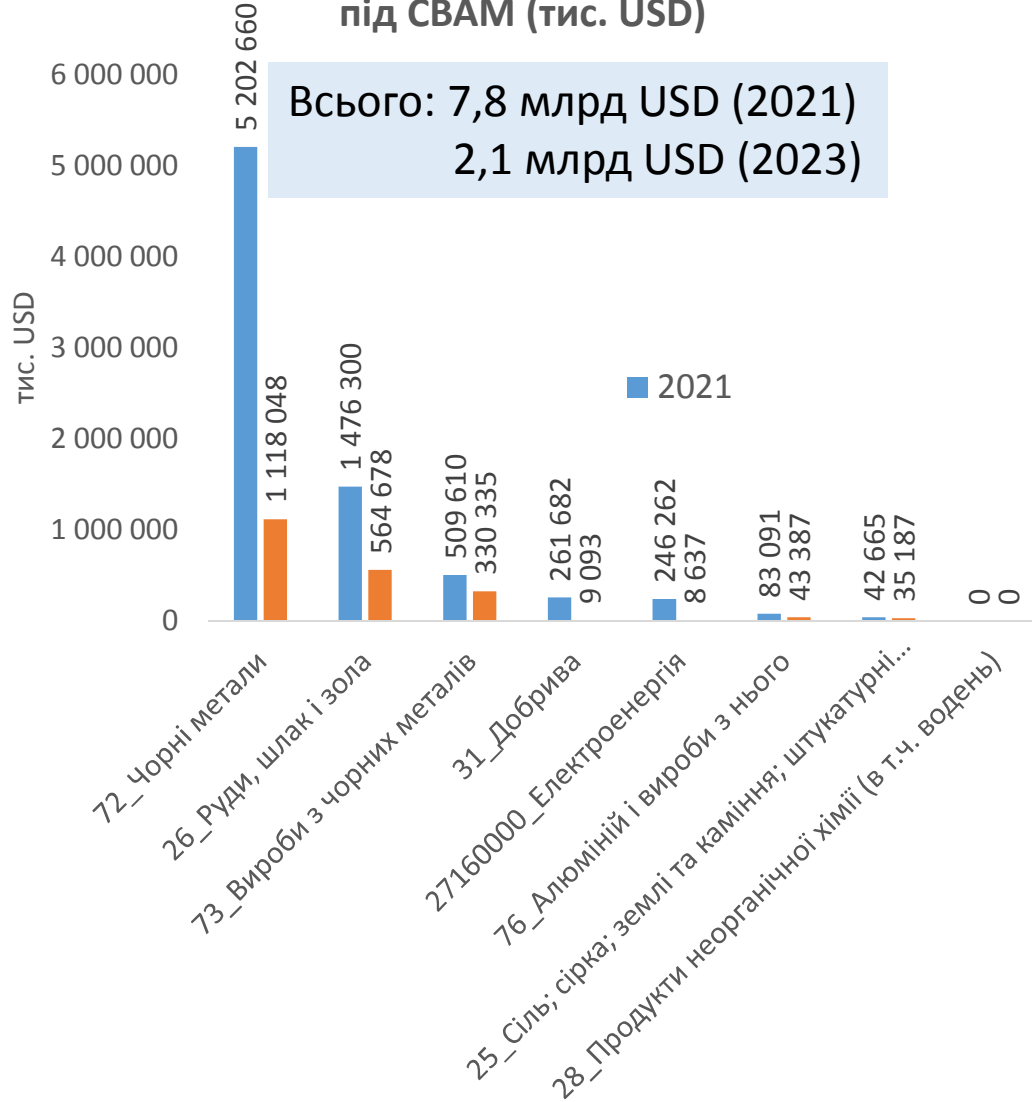

ELECTRICITY

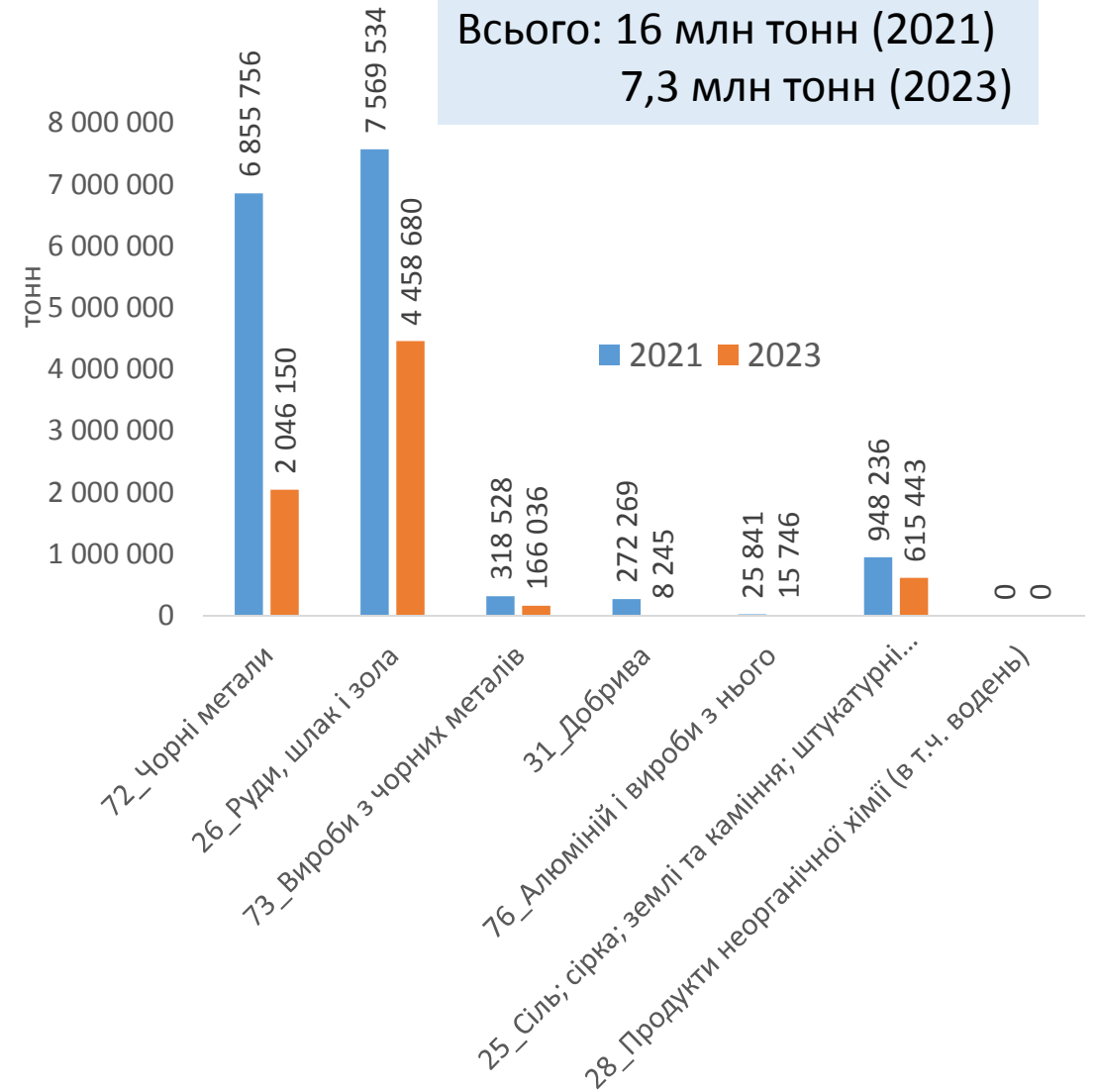

HYDROGEN

Експорт українських товарів, що підпадають під СВМ (тис. USD)

Експорт українських товарів, що підпадають під СВМ (тонн)

Оцінки впливу СВАМ

СВАМ – суперечливий інструмент

Ефекти для ЄС	Ефекти для України
Вирівнювання «правил гри» в плані екологічної політики в ЄС та країнах - партнерах	СВАМ означає зростання витрат для українських виробників. «Правила гри» не будуть рівними, оскільки можливості України по державному стимулюванню процесу декарбонізації, а також можливості бізнесу по залученню фінансування значно поступаються ЄС
Підтримка конкурентоспроможності місцевих виробників	СВАМ - чергове торговельне обмеження експорту України в ЄС
Усунення carbon leakage	СВАМ буде передбачати скорочення вітчизняного промислового виробництва. Україна є учасником European Green Deal, то ж carbon leakage щодо України є нейтралізованим
Наповнення бюджету ЄС за рахунок додаткових надходжень від СВАМ	Українські виробники не матимуть доступу до фондів, які акумулюватиме ЄС від СВАМ. За рахунок коштів українських підприємств європейські виробники будуть модернізувати власні потужності
Створення ринку низьковуглецевих товарів	Українські виробники не зможуть вийти на європейський ринок низьковуглецевих товарів, оскільки не матимуть такої ж підтримки декарбонізації, як в ЄС
Стимулювання активної декарбонізації за межами ЄС, в т. ч. за рахунок встановлення цілей з досягнення вуглецевої нейтральності Зниження викидів CO ₂ у глобальному масштабі	Зменшення інвестиційного ресурсу українських виробників в результаті СВАМ буде гальмувати процес декарбонізації в Україні

Оцінки впливу СВАМ

- Сьогодні ціна викидів CO₂ в Україні встановлена екологічним податком і становить 30 гривень за тонну, в той час як в Європейській системі торгівлі парниковими газами ціна перевищує 1500 гривень за тонну. **Тому застосування СВАМ, та аналогічних до нього механізмів, призведе до істотного зростання ціни експортних товарів, що автоматично зробить їх неконкурентоспроможними на зовнішніх ринках і відповідно скоротяться валютні надходження, збільшиться сальдо платіжного балансу, що у свою чергу ослабить курс гривні та комплексно погіршить макрофінансову ситуацію в Україні.**
- За підрахунками UNTCAD, якщо ціна за тонну викидів CO₂ становитиме **44 долари США**, вартість українських товарів на ринку ЄС може змінитись:
 - **алюмінію має зрости на 5.3%; (1.8 млн. доларів США на рік);**
 - **металу та сталі має зрости на 9.2%;(209.9 млн. доларів США на рік);**
 - **цементу має зрости на 18,7% (4.6 млн. доларів США на рік);**
 - **добрив має зрости на 10,8% (7.6 млн. доларів США на рік)**
 - **електроенергії має зрости на 15,6% (53.7 млн. доларів США на рік).**
- У разі зростання ціни за тону викидів CO₂ до 88 доларів США, приріст вартості українських товарів буде пропорційним у 2 рази. (Розрахунки на основі UNTCAD A European Union Carbon Border Adjustment Mechanism: Implications for developing countries)

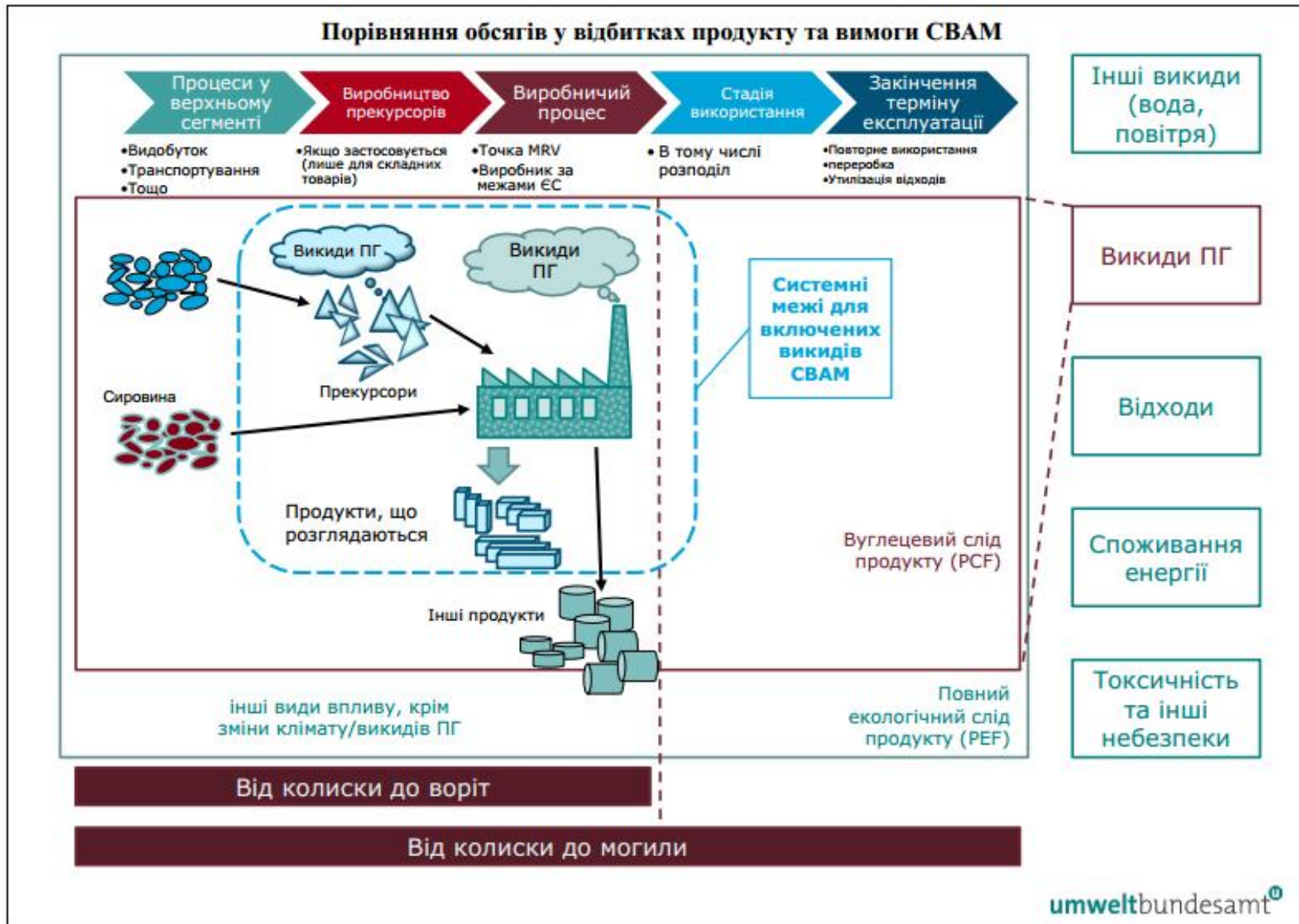
Оцінки впливу СВАМ

- **СВАМ матиме складний та неоднаковий вплив на експорт окремих товарів з України.** Причини та масштаб наслідків слід розглядати **окремо по кожній групі товарів чи навіть окремих товарах.**
- **Українська чорна металургія та електроенергетика зазнають найбільшого впливу від впровадження СВАМ.**
- Чавун та сталь займають найбільшу частку в структурі українського експорту СВАМ-товарів (85%), тому **саме вплив СВАМ на чавун та сталь буде першочергово визначати його загальний вплив на Україну:**
- Загальні додаткові фінансові витрати українських експортерів на вивід чавуну та сталі на ринок ЄС після запровадження СВАМ можуть бути на рівні **300-900 млн євро на рік** при обсягах постачання 5,5 млн тонн та ціні викидів 25-75 євро/ тонну.
- СВАМ матиме відносно незначний вплив на вартість виводу на ринок ЄС основних мінеральних добрив (аміаку, сечовини та нітрату амонію) українських виробників у порівнянні з імпортом із, наприклад, Росії (яка є найбільшим імпортером цих добрив до ЄС).
- Найбільші та найтехнологічніші **виробники цементу** за умови цілісного та синхронного регулювання СТВ ЄС та СВАМ **не зазнають критичного впливу СВАМ** при виводі цементу на ринок ЄС **у порівнянні із європейськими.**
- В Україні не виробляється первинний алюміній, тому СВАМ-регулювання не буде мати суттєвого прямого впливу, але буде впливати на **вибір українськими виробниками алюмінієвих напівфабрикатів та необробленого алюмінію** для власного виробництва, зважаючи на їх вуглецевоюємність.

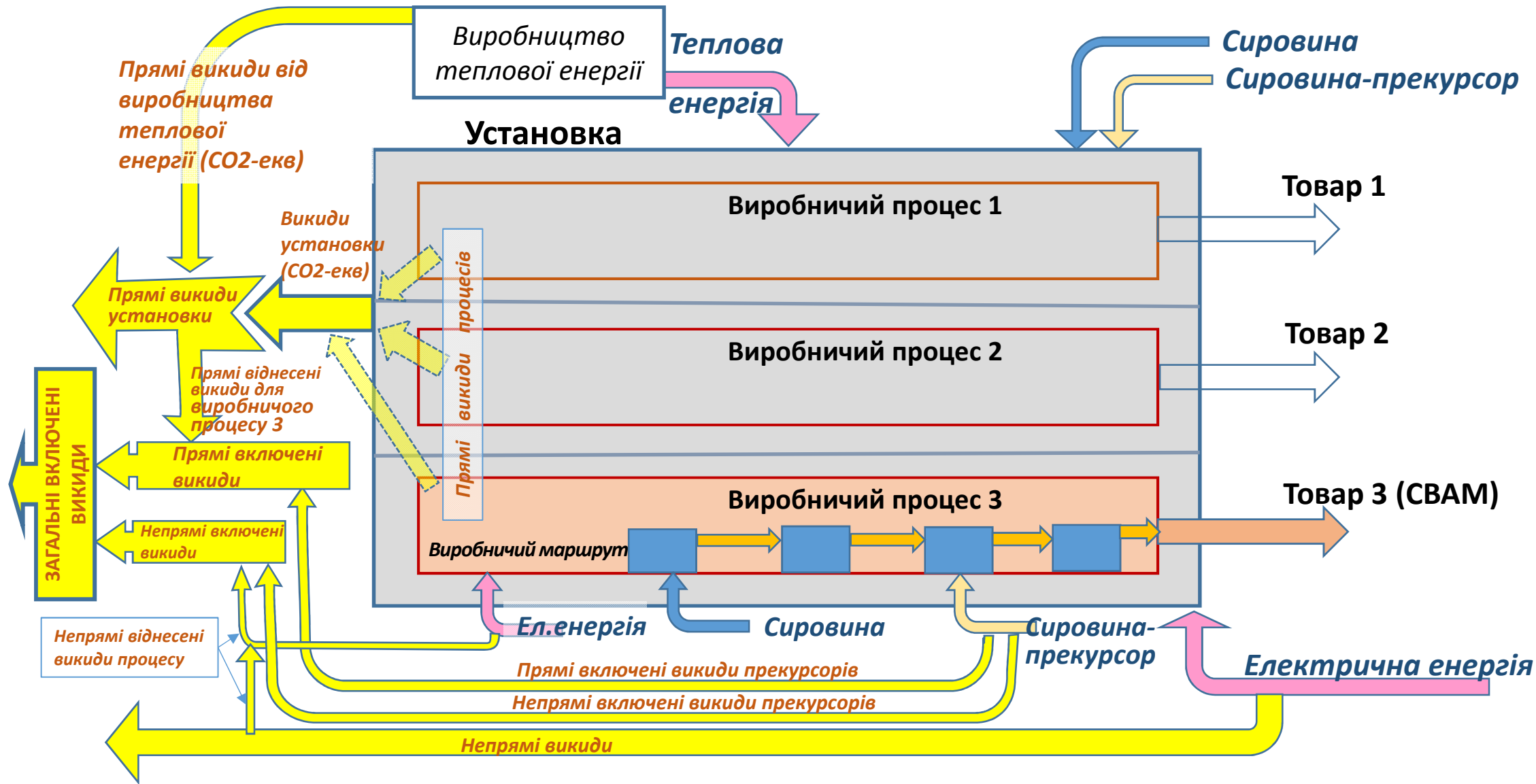
Оцінки впливу СВАМ

- **Україна зазнає серйозного економічного удару у 2026 році, коли СВАМ почне діяти.**
- Відколи почалося повномасштабне вторгнення Росії, Україна **стала ще більш прив'язана до поставчань своєї продукції в Європу**, оскільки чорноморські торговельні шляхи були закриті через військову небезпеку. Україна дуже залежить від експорту до ЄС металургійної продукції, **виробництво якої досить складно декарбонізувати, навіть за відсутності війни.**
- **«Україна буде поставлена на коліна»**, – попередив Йозеф Ксапо, директор з технологій та стратегії «АрселорМіттал Кривий Ріг», найбільшого металургійного заводу країни.
- Ті, хто вивчає це питання, кажуть, що **Україна може втратити мільярди**. Станіслав Зінченко, який керує незалежною консалтинговою компанією GMK Center, називає цифру в **\$1,4 млрд**. Зараз Україна відправляє близько 85% експорту чавуну і сталі до ЄС, що є різким стрибком у порівнянні з довоєнним рівнем у 45%. Якби податок на викиди вуглецю в ЄС набув чинності сьогодні, це призвело б **до падіння експорту у межах 1,4 млн тонн чавуну, що еквівалентно втратам у розмірі \$600 млн**. Експорт напівфабрикатів також **впав би на 1,3 млн тонн**, що в сумі склало б **\$640 млн недоотриманого доходу**.
- У законі є пункт про форс-мажорні обставини – або стихійне лихо – для виняткових обставин, і війна та військові дії підпадають під цю категорію. **Але Брюссель не дав чітких сигналів, що запропонує Києву виключення з під дії механізму.**
- **«Замість того, щоб витратити час на переговори про відтермінування ми повинні зробити ефективні кроки до 2026 року»**, – сказав міністр екології та природних ресурсів України Руслан Стрілець в інтерв'ю POLITICO. Замість цього Україна планує затвердити **пілотну версію систему торгівлі квотами на викиди вуглецю**, яка може стимулювати компанії платити за викиди CO₂ більше. Цей крок підвищить ціни на викиди вуглецю для українських виробників, але вірогідно частково знизить СВАМ платежі для експорту до ЄС.

Системні межі викидів для цілей СВМ

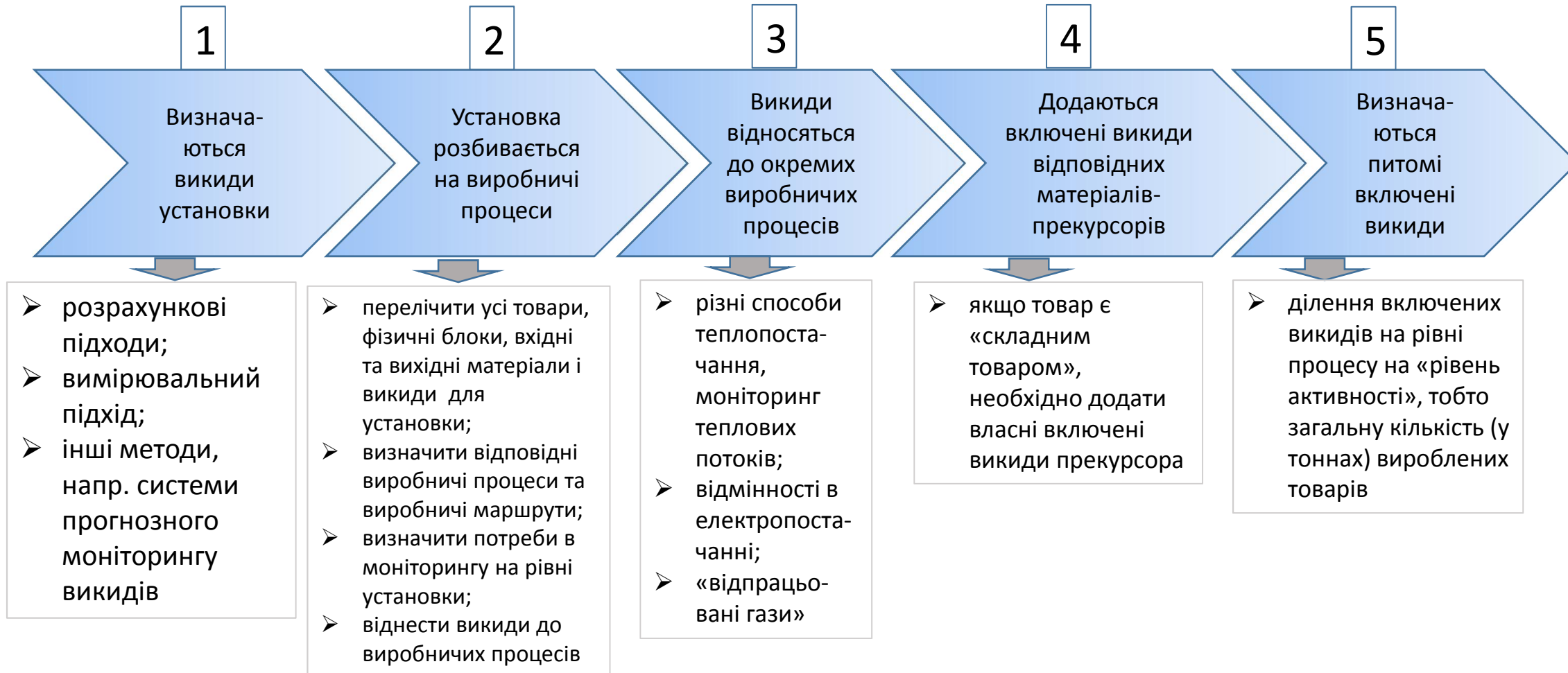

Види викидів та їх взаємозв'язок

Від викидів установки до включених викидів товару – порядок визначення

Підхід СВММ здійснюється «зверху вниз» таким чином:

Government of the Netherlands

UABIO

Тренінг з питань скорочення викидів парникових газів

Дякую!

Володимир Крамар, к.т.н.,
ГО «Агентство з відновлюваної енергетики» (ABE)
kramar@rea.org.ua
<https://rea.org.ua/>
[https://www.facebook.com/
AgencyREA](https://www.facebook.com/AgencyREA)

